
Information om genomförda och kommande undersökningar av jord, bär och svamp under säsongen 2021 vid Näsudden, Skelleftehamn

Denna information syftar till att öka allmänhetens kunskap om risker vid förtäring av vilt växande bär och svamp från Näsudden, Skelleftehamn. Undersökningar har genomförts 2018 och 2019 samt kommer att genomföras säsongen 2021.

2018 utförde Skellefteå kommun en undersökning inför en planerad uppdatering av detaljplanen över området. Undersökningen visar att det på flera ställen fanns förhöjda halter av bl a arsenik och bly i marken.

För att få ytterligare klarhet i föroreningssituationen genomförde Boliden i samråd med kommunen och Länsstyrelsen under 2019 kompletterande provtagningar av jord, blåbär, lingon och svamp i ett område vid Sneshviken och Storgrundet. Även vatten från brunnar och källor undersöktes.

Bedömningen av resultaten 2019 ger följande rekommendation:

- **Barn och gravida avråds från att äta svamp från området**
- **Barn och gravida avråds från att regelbundet äta bär från området**
- **Övriga vuxna rekommenderas att endast äta svamp från området vid några tillfällen per år och att inte ensidigt äta bär från området**
- **Undvik att små barn äter jord**
- **Skölj bär och grönsaker innan förtäring**

För att öka pålitligheten i undersökningarna kommer undersökningen av bär och svamp att upprepas under säsongen 2021. Syftet är att skapa en ökad förståelse för variationen och utbredningen av föroreningarna. Undersökningen planeras att genomföras som 2019 men utan ytterligare prov på jord och vatten. Efter genomförd analys delges resultaten i slutet av 2021.

2021-05-24

Kartan visar det aktuella undersökningsområdet (rött) där mark, bär och svamp undersökts hösten 2019 och där bär och svamp provtas igen 2021. Tidigare undersökt område (blått) anger området för Skellefteå kommuns undersökningar 2018.

Mer information om undersökningen som utfördes 2019

Provtagning av jord, bär (blåbär och lingon) och svamp utfördes hösten 2019 vid Snesviken och Storgundet. Även vatten från brunnar och källor har undersökts. Proven har analyserats på metaller och vissa organiska föreningar. Provtagningarna har genomförts av konsulter från Tyréns.

Uppmätta maxhalter från jord, osköljda bär och svampar användes i riskbedömningen för att inte underskatta risken från relativt få prover av bär och svamp.

Resultaten användes i en riskbedömning som utfördes av Arbets- och miljömedicin vid Norrlands Universitetssjukhus. Riskbedömning från intag av bär och svamp gjordes med jämförelse mot haltnivåer för både akut toxicitet samt även från ett tänkt långvarigt och regelbundet intag. Riskbedömningen från intag av jord avser små barns oavsiktliga intag av mindre mängd jord samt även en större mängd (10 gram vid ett tillfälle) som jämfördes med både akut och långvarig hälsorisk.

Resultat

Föroreningarnas utbredning i området

Halterna av flera metaller som t ex bly, arsenik och kadmium i framförallt ytjorden (mullskiktet) i skogsmarken är förhöjda och ligger över allmänna riktvärden för förorenad jord. Halterna av organiska miljögifter samt kvicksilver

är dock försumbara. I dricksvatten är de undersökta metallerna under Livsmedelsverkets gränsvärden.

Vilka eventuella risker föroreningarna innebär

Resultaten visar att det kan finnas en risk för negativa hälsoeffekter med anledning av förhöjda halter av kadmium och bly i svamp och bär. Det finns även en risk för hälsopåverkan från arsenik och bly ifall små barn intar en större mängd (dvs 10 gram) jord i områdena med de högst uppmätta metallhalterna.

Finns det särskilda grupper som ska vara mer försiktiga än andra?

Barn och gravida. Små barn är oftast mer känsliga för påverkan än vuxna. Små barn kan även stoppa saker i munnen och äta jord.

Övrigt

Blodundersökning av bly och kadmium hos barn genomfördes i Skelleftehamn 2001. Undersökningen visade att trots förekomsten av ett smältverk samt förhöjda halter i ytjorden så var varken bly- eller kadmiumhalterna hos barn i Skelleftehamn förhöjda. Under åren har regelbundna undersökningar av bär och grönsaker (vinbär och sallad) odlade i Rönnskärs närområde utförts, den senaste 2017. Resultatet av dessa undersökningar har inneburit en rekommendation att skölja bär och grönsaker innan intag. Denna undersökning görs igen 2022 enligt Rönnskärs kontrollprogram.

Vid frågor är du välkommen att kontakta miljöavdelningen på Boliden Rönnskär:

Ida Tjerngren, ida.tjerngren@boliden.com, tel. 070-202 55 29

Pasi Peltola, pasi.peltola@boliden.com, tel. 070-217 45 86

Maria Wik-Persson, maria.wik-persson@boliden.com, tel. 070-732 27 34